

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2021/1376

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 25. august 2021 fra Abraham Odfjells Stiftelse (heretter klager) på Stiftelsestilsynets vedtak av 8. juli 2021.

Saken gjelder Stiftelsestilsynets vedtak om avslag på søknad om omdanning av vedtekter.

Spørsmålet i klagesaken er om vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 er oppfylt.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i stiftelsesloven § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak som er fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av blant annet stiftelsesloven.

Stiftelsesklagenemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34. Klagen er framsatt i rett tid og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Lederen Gudmund Knudsen og medlemmene Kamilla Silseth og Henning Sollid deltok ved Stiftelsesklagenemndas behandling av klagen.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Abraham Odfjells Stiftelse ble opprettet 7. oktober 2018 av Helene Odfjell. Stiftelsens formål framgår av vedtektene § 2 som lyder slik:

«Stiftelsens formål er å gi støtte til kulturelle, sportslige, helsemessige tiltak eller andre tiltak der det er manglende eller begrenset offentlig tilbud. Slike bevilgninger kan da gis til;

a. Organisasjoner og institusjoner

b. Tilstand til enkeltpersoner

c. Bidrag til forskning».

I innledning til vedtektene er formålet formulert slik: *«... å yte bidrag til ideelle allmennyttige formål og veldedige tiltak innen Bergen kommune og omegn».*

I styremøte 21. mai 2021 besluttet styret å endre vedtektene, herunder innledningen og formålsbestemmelsen i vedtektene § 2. Innledningen ble endret slik:

«Abraham Odfjells Stiftelse er en privat stiftelse, opprettet 7 oktober 2018 med formål å yte bidrag til ideelle allmennyttige formål og veldedige tiltak.»

Videre ble vedtektene § 2 endret slik:

«Stiftelsens formål er å gi støtte til kulturelle, sportslige, helsemessige tiltak eller andre tiltak der det er manglende eller begrenset offentlig tilbud. Stiftelsens primære fokus er Vestlandet, norsk relatert aktivitet utenfor Vestlandet og i utlandet. Slike bevilgninger kan da gis til;

a. Organisasjoner og institusjoner

b. Tilstand til enkeltpersoner

c. Bidrag til forskning».

Stiftelsens styre søkte 21. mai 2021 Stiftelsestilsynet om godkjenning av vedtektsendringene.

I brev 2. juli 2021 ba Stiftelsestilsynet blant annet om en nærmere begrunnelse for vedtektsendringene. Klageren svarte tilsynet i e-post 5. juli 2021, og opplyste her at grunnen til vedtektsendringene var et ønske om å utvide omfanget og geografisk virkeområde for stiftelsen slik at flere kunne få glede av midlene. Klageren viste til at bestemmelsen var for snever og dermed var blitt unyttig.

Stiftelsestilsynet avsto søknaden om omdanning av vedtektene i vedtak 8. juli 2021.

I nytt styremøte 18. august 2021 vedtok styret ytterligere nye endringer i vedtektene. Innledningen ble da endret slik:

«Abraham Odfjells Stiftelse ble opprettet 7 oktober 2018, og er en stiftelse med et allmennyttige formål.»

Samtidig ble vedtektene § 2 endret slik:

«Stiftelsens formål er å gi støtte til kulturelle, sportslige, helsemessige tiltak eller andre tiltak der det er manglende eller begrenset offentlig tilbud. Stiftelsens primære fokus er Vestlandet, norsk relatert aktivitet utenfor Vestlandet og i utlandet. Slike bevilgninger kan da gis til:

a. Organisasjoner og institusjoner

b. Enkeltpersoner

c. Bidrag til forskning».

Advokat Bjørn O. Øiulfstad påklaget vedtaket på vegne av stiftelsen 25. august 2021. I klagen ber han Stiftelsesklagenemnda ta stilling til klagen på grunnlag av vedtektsendringene som ble vedtatt 18. august 2021. Stiftelsestilsynet har vurdert saken på nytt, men har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak av 8. juli 2021. Tilsynet sendte 27. august 2021 klagesaken til Stiftelsesklagenemnda sammen med sin innstilling i saken.

Stiftelsesklagenemnda holdt nemndsmøte og avgjorde saken 3. november 2021.

3 Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 8. juli 2021 lyder:

«Vi avslår søknaden om endring av vedtektene fra ABRAHAM ODFJELLS STIFTELSE, org.nr. 921 873 956.»

Stiftelsestilsynets avslag er begrunnet med at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstavene a til d ikke er oppfylt. I sin vurdering viser tilsynet til at vilkårene for omdanning av stiftelser er strenge. Tilsynet viser også til at det er en grunnleggende egenskap for stiftelser at midler er blitt stilt selvstendig til disposisjon for ett eller flere bestemte formål.

I vurderingen legger Stiftelsestilsynet vekt på at det ved opprettelsen av stiftelsen skjer en form for gaveoverføring fra oppretteren til stiftelsen. Oppretteren kan dermed ikke i ettertid fritt bestemme at formålet med stiftelsen skal utvides. Stiftelsestilsynet viser her til Justis og beredskapsdepartementets vedtak av 15.04.2013 i klagesak om vedtektsendring i Hans Herman Horns Fond (ref. 12/7226 - BMO).

4 Klagerens anførsler

Klageren mener at Stiftelsestilsynet har tolket stiftelsesloven for strengt i denne saken, og at vilkårene for å godkjenne endring av formålsbestemmelsen i vedtektene §2 er oppfylt. Klageren mener vilkåret om at *«omdanningen så langt som mulig [skal] tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas lå til grunn for bestemmelsen»* i stiftelsesloven § 47 første ledd, er oppfylt. Klager mener også vilkåret i § 46 første ledd bokstav c om at *«[o]mdanning kan foretas når en bestemmelse i vedtektene (...) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen (...)»*, er oppfylt.

Endringene knytter seg ikke direkte til formålet, men til det geografiske området for stiftelsen. Grunnlaget og hensikten med stiftelsen kommer til uttrykk i de opprinnelige vedtektene § 2; *«gi støtte til kulturelle, sportslige, helsemessige tiltak eller andre tiltak der det er manglende eller begrenset offentlig tilbud»*. Hvem som skal motta støtte eller i hvilket geografisk område er vedtektsfestede retningslinjer for styrets arbeid med formålsrealiseringen. En utvidelse av det geografiske området er en organisatorisk begrensning, som ikke har samme krav på beskyttelse som en endring av selve formålet. Områdebegrensningen er en begrensende faktor i forhold til formålsrealiseringen. Endringen vil støtte opp under en stiftelse som vil vokse og ha et langsiktig perspektiv.

Stiftelsesdokumentet fra oktober 2018 er mangelfullt. Opprettelsen av stiftelsen gikk noe raskt og formuleringene i vedtektene er ikke godt nok tenkt gjennom. Oppretter hadde ikke et helt klart bilde av hva som ville være et adekvat geografisk område for formålsrealiseringen, og kunnskapen om dette kom først da styret begynte å realisere formålet. Oppretter skriver selv;

- *«Da jeg opprettet stiftelsen i 2018 var jeg ikke presis nok med hensyn til formuleringene i stiftelsesdokumentet og vedtektenes § 2».*
- *«Jeg la rett og slett ikke nok arbeide i utformingen av vedtektene, og begrensningen om at stiftelsen kun skulle gi støtte innen Bergen og omegn var ikke tilstrekkelig gjennomtenkt eller tilsiktet».*

Klageren viser til følgende uttalelse i NOU 1975: 63, på side 84, som støtte for sitt syn; *«Endelig kan man ved stifterens vilje forstå hans formodede vilje, det vil si hva man etter en total vurdering antar at stifteren ville ha ønsket, dersom han hadde tenkt over spørsmål som senere er oppstått.»*

Klager viser også til juridisk litteratur, *Stiftelsesloven med kommentarer* av Gudmund Knudsen og Geir Woxholth, på side 220, hvor det fremgår at;

«Men det må antas at det skal temmelig tungtveiende grunner til for at en omdanning som er ønskelig fordi oppretters forutsetninger har endret seg, skal avslås med den begrunnelse at samfunnsmessige hensyn tilsier at man fortsetter etter samme kurs. På dette punkt vil imidlertid også forutsetningene som ikke er kommet så klart til uttrykk måtte antas å få selvstendig betydning, dersom disse må antas å samsvare med samfunnsmessige hensyn: Man «presumerer» at det vil være i strid med oppretters vilje å opprettholde stiftelsen uendret, selv om øvrige holdepunkter for en slik forutsetning ikke er særlig sterke.»

Klageren peker også på at stiftelsen ikke har en årelang og gjenkjennelig utdelingshistorie. Styret har andre alternativer enn endring av formålsbestemmelsen til disposisjon for å gjøre noe med områdebegrensningen. Styret kan dele ut midlene og søke om avvikling av stiftelsen, noe de etter klagerens syn vil få tillatelse til å gjøre ut fra Stiftelsestilsynets praksis. Deretter kan det opprettes en ny stiftelse med det formålet oppretter ønsker. Alternativt kan oppretter etablere en ny stiftelse, med et utvidet formål, og fusjonere denne med den allerede opprettede stiftelsen. Dette er imidlertid unødig arbeid for styret i en stiftelse med lav egenkapital og kort historie.

Klagesak om vedtektsendring i Hans Herman Horns Fond fra 2013 kan ikke sammenlignes med foreliggende sak. Denne saken omhandlet en utvidelse av formålet til å omfatte en ny gruppe som kunne nyte godt av stiftelsens utdelinger. Horn-saken kan dermed ikke legges føringer som innebærer å avslå søknaden fra styret i Abraham Odfjells Stiftelse om endring av formålsbestemmelsen.

5 Stiftelsestilsynets innstilling i klagesaken

Stiftelsestilsynet har vurdert saken på nytt, men har ikke funnet grunn til å omgjøre avslaget av 8. juli 2021.

I innstillingen fastholder Stiftelsestilsynet at den omsøkte endringen er en endring som skal behandles etter stiftelsesloven § 46 første ledd. Videre mener tilsynet at vedtaket av 15. april 2013 i klagesak om vedtektsendring i Hans Herman Horns Fond kan sammenlignes med foreliggende sak. En utvidelse av det geografiske området for stiftelsens utdelinger vil etter tilsynets praksis være en utvidelse av vedtektene til å omfatte nye formål/destinatarer. Tilsynet kan heller ikke se at stiftelseslovens § 46 første ledd bokstav c er oppfylt. Klagen inneholder ikke nye opplysninger som ikke var kjent for tilsynet på vedtakstidspunktet.

Stiftelsestilsynet viser til at stiftelsen har vedtatt nye endringer i vedtektene i klageomgangen. Tilsynet vil avvente behandlingen av den søknaden inntil klagesaken er avgjort. Stiftelsen er informert om dette.

6 Stiftelsesklagenemndas syn på saken

Saken gjelder søknad om endring av stiftelsens vedtekter. Endring av stiftelsens vedtekter er en omdanning av stiftelsen slik at reglene i stiftelsesloven § 46 om omdanning gjelder. Spørsmålet i saken er derfor om vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 er oppfylt.

Stiftelsesloven § 46 første ledd stiller strenge krav for endring av stiftelsens formål og andre bestemmelser som det må antas at det ved opprettelsen ble lagt vesentlig vekt på. Andre vedtektsendringer, blant annet endringer i administrative bestemmelser, kan etter stiftelsesloven § 46 andre ledd endres når bestemmelsen viser seg å være uheldig eller uhensiktsmessig.

Etter de gjeldende vedtektene i Abraham Odfjells Stiftelse er formålet for det første fastsatt ved bestemmelsen i vedtektene § 2 om hva stiftelsens midler kan brukes til. Dette er angitt som «... støtte til kulturelle, sportslige, helsemessige tiltak eller andre tiltak der det er manglende eller begrenset offentlig tilbud». Dernest fastsetter innledningen til vedtektene en geografisk avgrensning av tiltak stiftelsen kan tilgodese. Etter bestemmelsen er utdelinger forbeholdt «... tiltak innen Bergen Kommune og omegn». Det er denne bestemmelsen som stiftelsen ønsker å endre. Det kan etter nemndas syn ikke være tvilsomt at også denne bestemmelsen som geografisk avgrenser tiltak stiftelsen kan tilgodese inngår i stiftelsens formål. Det er derfor vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 første ledd som gjelder i saken, og ikke lovens § 46 andre ledd om omdanning av blant annet organisatoriske bestemmelser.

Spørsmålet er så om vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 første ledd er oppfylt. Vurderingen foretas med utgangspunkt i vedtektsbestemmelsene fastsatt i styremøtet 21. mai 2021, og som er gjengitt ovenfor i punkt 2. Stiftelsesklagenemnda tilføyer likevel at vurderingen vil bli den samme etter de endringene som styret vedtok i styremøte 18. august 2021. Utvidelsen av det geografiske virkeområdet til «... Vestlandet, norsk relatert aktivitet utenfor Vestlandet og i utlandet» er videreført fra vedtektsendringen som styret vedtok 21. mai 2021.

Stiftelsesklagenemnda mener, i likhet med klageren, at det er alternativet i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav c som er den aktuelle bestemmelsen i saken. Noen av de øvrige alternative vilkårene for omdanning etter loven § 46 første ledd kan klart ikke være aktuelle. Spørsmålet nemnda da skal ta stilling til er om den nåværende geografiske avgrensningen av formålet til tiltak i Bergen Kommune med omegn «er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetning for bestemmelsen har sviktet».

Paragraf § 46 første ledd bokstav c åpner for omdanning når en formålsbestemmelse på grunn av gale eller bristende forutsetninger er kommet i strid med oppretterens forutsetninger for bestemmelsen. De bristende forutsetningene kan skyldes at forholdene har endret seg slik at de opprinnelige forutsetningene for bestemmelsen har sviktet, men kan også skyldes at oppretteren la til grunn feil forutsetninger allerede ved opprettelsen av stiftelsen. Det følger av bestemmelsen at det ved avgjørelsen av om det foreligger en relevant feil eller bristende forutsetning skal tas hensyn til oppretterens forutsetning. Det som er av betydning er oppretterens forutsetninger ved opprettelsen av stiftelsen. Det er ikke dette som er situasjonen i saken her. Ved opprettelsen fikk stiftelsen et klart definert geografisk virkeområde. Ut fra det som er opplyst bygger ikke denne avgrensningen på uriktige faktiske forutsetninger eller at forutsetningene for den geografiske avgrensningen senere har endret seg på en relevant måte. Grunnen til at stiftelsens styre med tilslutning fra oppretteren nå i ettertid ønsker å utvide det geografiske virkeområdet er ifølge klagen side 3 at «... opprettelsen av stiftelsen gikk noe raskt og formuleringene i vedtektene ble ikke godt nok tenkt gjennom». Dessuten er det vist til at oppretteren selv mener at den geografiske avgrensningen er blitt «... unyttig da de var for snever. Vi ønsker å utvide omfanget og geografisk område som er dekket av vedtektene slik at flere kan få glede av midlene». Denne begrunnelsen gir ikke uttrykk for en forutsetningssvikt som er relevant etter alternativ c) i stiftelsesloven § 46 første ledd, men heller at styret og oppretteren nå i ettertid ønsker å endre det opprinnelige formålet av andre grunner.

Oppretteren peker på at den geografiske avgrensningen er «unyttig», men det er ikke lagt fram opplysninger som dokumenterer dette. Nemnda vil for sin del føye til at det virker

usannsynlig at ikke stiftelsen skal kunne realisere formålet innenfor det nåværende geografiske virkeområdet.

Stiftelsesklagenemnda vil for øvrig peke på at det ikke er en ubetydelig endring av formålet som styret ønsker. Fra å være en stiftelse med nedslagsfelt lokalt i Bergen og omegn, vil den foreslått vedtektsendringen medføre at det overhode ikke vil gjelde noen geografisk begrensning for formålsrealiseringen, bortsett fra det må dreie seg om en norsk relatert aktivitet.

Klageren argumenterer i klagen med at styret kan oppnå det ønskede resultatet på andre måter enn ved omdanning av formålet, så som at styret deler ut midlene, deretter søker om avvikling og så oppretter en ny stiftelse med det ønskede formålet. Som alternativ nevner klageren opprettelse av en ny stiftelse som den nåværende stiftelsen innfusjoneres i. Til dette nevner nemnda at det at det nok kan tenkes alternative måter å komme fram til et ønsket resultat på, ikke i seg selv er et avgjørende argument i forhold til vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 første ledd. Dessuten vil nemnda - uten å gå nærmere inn på de to framgangsmåtene klageren omtaler - peke på at i begge tilfellene må klageren holde seg innenfor de rammene som stiftelsesloven setter for slike disposisjoner.

Stiftelsesklagenemnda er etter dette kommet til at vilkår for omdanning etter stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt, og opprettholder dermed Stiftelsestilsynets vedtak om å avslå søknaden om endring av vedtektene.

7 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda treffer etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 8. juli 2021 opprettholdes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig som angitt ovenfor.

Bergen, 3. november 2021

Gudmund Knudsen
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk